

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/М/ОК8- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
бізнесу та сфери обслуговування
30 серпня 2023 р., протокол № 5

Голова Вченої ради

Галина ТАРАСЮК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Управління ефективністю бізнесу»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
освітньо-професійна програма «Підприємництво та торгівля»
факультет бізнесу та сфери обслуговування
кафедра менеджменту, бізнесу та маркетингових технологій

Схвалено на засіданні кафедри
менеджменту, бізнесу та
маркетингових технологій
29 серпня 2023 р.,
протокол № 6

Завідувач кафедри
Тетяна ОСТАПЧУК

Гарант освітньо-професійної
програми
Катерина ОРЛОВА

Розробник: д.е.н., професор Юзеф ЦАЛЬ-ЦАЛКО

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/М/ОК8- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11/2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	За вибором	
Модулів – 2	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1	-
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		1	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 2 самостійної роботи –4	Освітній ступінь «магістр»	Лекції	
		16 год.	- год.
		Практичні	
		16 год.	- год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
58 год.	- год.		
Вид контролю: залік			

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми навчання – 36 % аудиторних занять, 64% самостійної та індивідуальної роботи

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/М/ОК8- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування комплексу теоретичних і практичних навичок економічного обґрунтування прийняття ефективних управлінських рішень в бізнесі з урахуванням ризиків господарської діяльності.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- опанування теоретичних і практичних засад управління ефективністю бізнесу;
- формування системи показників та їх оцінювання в процесі прийняття управлінських рішень;
- вміння здійснювати діагностику ефективності використання ресурсів та результативності господарських операцій;
- визначення сценаріїв розвитку підприємства та стратегії управління ефективністю.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог.

ЗК 3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

СК 3. Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

СК 5. Здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проектів в підприємницькій, торговельній та/або біржовій діяльності.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»:

ПРН 3. Вміти розробляти заходи матеріального і морального заохочення та застосовувати інші інструменти мотивування персоналу й партнерів для досягнення поставленої мети.

ПРН 6. Вміти розробляти та впроваджувати заходи для забезпечення якості виконуваних робіт і визначати їх ефективність.

ПРН 9. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової діяльності.

ПРН 11. Впроваджувати інноваційні проекти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/М/ОК8- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 4

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади управління ефективністю бфзнесу

Тема 1. Економічна сутність поняття ефективність бізнесу

- 1.1. Сутність поняття ефективність бізнесу
- 1.2. Класифікація видів ефективності
- 1.3. Роль і значення ефективності бізнесу для розвитку національної економіки

Тема 2. Концептуальні положення управління ефективністю бізнесу

- 1.1. Мета та завдання системи управління ефективністю бізнесу
- 1.2. Об'єкт та суб'єкт управління ефективністю бізнесу
- 1.3. Основні принципи управління ефективністю бізнесу

Тема 3. Характеристика системи управління ефективністю бізнесу

- 1.1. Загальна система управління ефективністю бізнесу
- 1.2. Показники оцінки управління ефективністю бізнесу
- 1.3. Додана вартість як основний критерій ефективного розвитку бізнесу
- 1.4. Вартісно-орієнтований підхід до управління ефективністю бізнесу
- 1.5. Самодостатній розвиток бізнесу як основа ефективності управління

Змістовий модуль 2. Основні напрями управління ефективністю бізнесу

Тема 4. Управління ефективністю операційної діяльності бізнесу

- 1.1. Поняття операційної діяльності в бізнесі
- 1.2. Управління процесом постачання
- 1.3. Управління процесом виробництва
- 1.4. Управління процесом реалізації об'єктів діяльності
- 1.5. Управління розподілом і використанням прибутку

Тема 5. Управління ефективністю трудових ресурсів бізнесу

- 1.1. Поняття трудових ресурсів і вартості робочої сили
- 1.2. Формування трудових ресурсів в бізнесі
- 1.3. Показники ефективності використання трудових ресурсів в бізнесі

Тема 6. Управління ефективністю активами бізнесу

- 1.1. Поняття активів в бізнесі
- 1.2. Формування активів в бізнесі

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/М/ОК8- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 5

1.3. Показники ефективності використання активів в бізнесі

Тема 7. Управління ефективністю фінансовими ресурсами бізнесу

1.1. Поняття фінансових ресурсів в бізнесі

1.2. Формування фінансових ресурсів в бізнесі

1.3. Показники ефективності використання фінансових ресурсів в бізнесі

Тема 8. Управління ефективністю інвестиційної діяльності в бізнесі

1.1. Поняття інвестиційної діяльності в бізнесі

1.2. Формування ресурсів для інвестиційної діяльності в бізнесі

1.3. Показники ефективності використання інвестиційних ресурсів в бізнесі

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/М/ОК8- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11/6

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади управління ефективністю бізнесу								
Тема 1. Економічна сутність поняття ефективність бізнесу	11	2	2	7	-	-	-	-
Тема 2. Концептуальні положення управління ефективністю бізнесу	11	2	2	7	-	-	-	-
Тема 3. Характеристика системи управління ефективністю бізнесу	11	2	2	7	-	-	-	-
<i>Разом за змістовий модуль 1</i>	33	6	6	21	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Основні напрями управління ефективністю бізнесу								
Тема 4. Управління ефективністю операційної діяльності бізнесу	11	2	2	7	-	-	-	-
Тема 5. Управління ефективністю трудових ресурсів бізнесу	11	2	2	7	-	-	-	-
Тема 6. Управління ефективністю активами бізнесу	11	2	2	7	-	-	-	-
Тема 7. Управління ефективністю фінансовими ресурсами бізнесу	12	2	2	8	-	-	-	-
Тема 8. Управління ефективністю інвестиційної діяльності в бізнесі	12	2	2	8	-	-	-	-
<i>Разом за змістовий модуль 2</i>	57	10	10	37	-	-	-	-
ВСЬОГО	90	16	16	58	-	-	-	-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/М/ОК8- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 7

5. Теми практичних (лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Загальні підходи до оцінювання ефективності бізнесу	2	-
2	Формування концептуальних підходів до управління ефективністю бізнесу	2	-
3	Розробка системи управління ефективністю бізнесу	2	-
4	Моделювання сценаріїв оцінювання ефективності операційної діяльності бізнесу	2	-
5	Моделювання сценаріїв оцінювання ефективності трудових ресурсів бізнесу	2	-
6	Моделювання сценаріїв оцінювання ефективності активів бізнесу	2	-
7	Моделювання сценаріїв оцінювання ефективності фінансових ресурсів бізнесу	2	-
8	Моделювання сценаріїв оцінювання ефективності інвестиційної діяльності в бізнесі	2	-
РАЗОМ		16	-

6. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Економічна сутність поняття ефективність бізнесу

- 1.1. Сутність поняття ефективність бізнесу
- 1.2. Класифікація видів ефективності
- 1.3. Роль і значення ефективності бізнесу для розвитку національної економіки
- 1.4. Загальні підходи до оцінювання ефективності бізнесу на прикладі суб'єкта господарювання

Тема 2. Концептуальні положення управління ефективністю бізнесу

- 1.1. Мета та завдання системи управління ефективністю бізнесу
- 1.2. Об'єкт та суб'єкт управління ефективністю бізнесу
- 1.3. Основні принципи управління ефективністю бізнесу
- 1.4. Формування концептуальних підходів до управління ефективністю бізнесу на прикладі суб'єкта господарювання

Тема 3. Характеристика системи управління ефективністю бізнесу

- 1.1. Загальна система управління ефективністю бізнесу
- 1.2. Показники оцінки управління ефективністю бізнесу
- 1.3. Додана вартість як основний критерій ефективного розвитку бізнесу
- 1.4. Вартісно-орієнтований підхід до управління ефективністю бізнесу
- 1.5. Самодостатній розвиток бізнесу як основа ефективності управління

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/М/ОК8- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 8

1.6. Розробка системи управління ефективністю бізнесу бізнесу на прикладі суб'єкта господарювання

Тема 4. Управління ефективністю операційної діяльності бізнесу

- 1.1. Поняття операційної діяльності в бізнесі
- 1.2. Управління процесом постачання
- 1.3. Управління процесом виробництва
- 1.4. Управління процесом реалізації об'єктів діяльності
- 1.5. Управління розподілом і використанням прибутку
- 1.6. Моделювання сценаріїв оцінювання ефективності операційної діяльності бізнесу на прикладі суб'єкта господарювання

Тема 5. Управління ефективністю трудових ресурсів бізнесу

- 1.1. Поняття трудових ресурсів і вартості робочої сили
- 1.2. Формування трудових ресурсів в бізнесі
- 1.3. Показники ефективності використання трудових ресурсів в бізнесі
- 1.4. Моделювання сценаріїв оцінювання ефективності трудових ресурсів бізнесу на прикладі суб'єкта господарювання

Тема 6. Управління ефективністю активами бізнесу

- 1.1. Поняття активів в бізнесі
- 1.2. Формування активів в бізнесі
- 1.3. Показники ефективності використання активів в бізнесі
- 1.4. Моделювання сценаріїв оцінювання ефективності активів бізнесу на прикладі суб'єкта господарювання

Тема 7. Управління ефективністю фінансовими ресурсами бізнесу

- 1.1. Поняття фінансових ресурсів в бізнесі
- 1.2. Формування фінансових ресурсів в бізнесі
- 1.3. Показники ефективності використання фінансових ресурсів в бізнесі
- 1.4. Моделювання сценаріїв оцінювання ефективності фінансових ресурсів бізнесу на прикладі суб'єкта господарювання

Тема 8. Управління ефективністю інвестиційної діяльності в бізнесі

- 1.1. Поняття інвестиційної діяльності в бізнесі
- 1.2. Формування ресурсів для інвестиційної діяльності в бізнесі
- 1.3. Показники ефективності використання інвестиційних ресурсів в бізнесі
- 1.4. Моделювання сценаріїв оцінювання ефективності інвестиційної діяльності в бізнесі на прикладі суб'єкта господарювання

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/М/ОК8- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11/9

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальним самостійним завданням під час вивчення дисципліни «Управління ефективністю бізнесу» є комплексне аналітичне дослідження системи економічних показників, що характеризують ефективність господарської діяльності на прикладі оприлюдненої інформації суб'єктів господарювання на веб-ресурсах інтернет-мережі в складі форм фінансової, статистичної, податкової та управлінської звітності. При цьому, можуть використовуватися інформаційні ресурси з урахуванням особливостей управління ефективністю бізнесу за видами суб'єктів господарювання:

- за видами економічної діяльності відповідно до КВЕД;
- за формами власності;
- за організаційно-правовими формами господарювання;
- підприємств з іноземними інвестиціями;
- виконання бюджетних програм;
- за категоріями підприємств: великі, середні, малі, мікро;
- формування звіту про управління підприємством;
- формування звіту про корпоративне управління.

Здобувач вищої освіти може запропонувати будь-який суб'єкт господарської діяльності та власну систему економічних показників-індикаторів, що характеризують ефективність господарювання. Підбір показників для системи оцінювання управління ефективністю бізнесу здійснюється студентом на основі фахових видань. Результати комплексного аналізу ефективності управління бізнесом оформляються студентом у вигляді презентації і захищаються на практичних заняттях за участі студентів групи та оцінюються як складова поточного контролю

8. Методи навчання

В процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються методи активного навчання: дискусії, тематичні тести-сценарії, ситуаційні завдання, розрахункові задачі, інформаційні ресурси суб'єктів господарювання мережі інтернет.

9. Методи контролю

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу передбачається проведення таких видів контролю:

- поточний контроль: оперативний контроль залишкових знань, усне і письмове опитування, тестування;
- підсумковий контроль: залік.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/М/ОК8- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 10

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100
10	10	10	14	14	14	14	14	

Шкала оцінювання

За шкалою	Екзамен	Залік	Бали
A	Відмінно	Зараховано	90-100
B	Добре	Зараховано	82-89
C			74-81
D	Задовільно	Зараховано	64-73
E			60-63
FХ	Незадовільно	Не зараховано	35-59
F		Не зараховано	0-34

11. Рекомендована література

Основна література

1. Орлова К.Є. Управління бізнесом: підручник. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2019. 319 с.

2. Менеджмент організацій: навчальний посібник / Укладачі: Л.Є. Довгань, І.П. Малик, Г.А. Мохонько, М.В. Шкробот. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 271 с.

3. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навчальний посібник / Леськів Г. З., Франчук В. І., Левків Г. Я., Гобела В. В. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. - 220 с.

4. Копитко М. І. Управління інноваціями та інвестиціями: навчальний посібник у схемах і таблицях / Копитко М.І., Блага Н.В. - Вид. 2-ге, допов. і перероб. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. - 296 с.

5. Управління кризовими ситуаціями: навчальний посібник / Гобела В. В., Живко З. Б., Леськів Г. З., Мельник С. І. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. - 228 с.

6. Кібік О. М. Економіка та управління бізнес-структурою : практикум / О. М. Кібік, Г. А. Отливанська. - Одеса : НУ «ОЮА», 2021. – 63 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/М/ОК8- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 11

Допоміжна література

1. Цаль-Цалко Ю.С., Мороз Ю.Ю., Цегельник Н. І. Управлінський облік: підручник. Ж.: ПП “Рута”, 2015. 632 с.
2. Цал-Цалко Ю.С., Мороз Ю.Ю., Суліменко Л. А. Фінансовий аналіз: Підручник. Вид. 5-є, доповнене. Житомир: ПП “Рута”, 2012. 609 с.
3. Організація та управління лісогосподарським виробництвом : навч. посіб. Видання 2. /Ю. С. Цаль-Цалко, Ю. Ю. Мороз, Т. С. Гайдучок. Житомир : Євро-Волинь, 2023. 420 с.
4. Вільна доступна пошукова система Google Академія за рубрикою «Управління ефективністю бізнесу». <https://scholar.google.com.ua>

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Державна служба статистики України <https://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Законодавство України. <https://zakon.rada.gov.ua/>
3. Міністерство фінансів України. <https://www.mof.gov.ua/>
4. Міністерство економіки України. <https://www.me.gov.ua>
5. Офіційні сайти суб’єктів господарювання України